

Inspektionsrapport
från Skolverket
2007:62

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Borås Kristna Skola i Borås

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Styrelsen för Borås Kristna Skola
Box 264
503 10 Borås

2007-04-12
1 (4)
Dnr 54-2006:885

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Borås Kristna Skola i Borås

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående förskoleklassen och grundskolan årskurserna 1–9, Borås Kristna Skola i Borås kommun. Besök gjordes i skolan den 11 och 12 maj och i ett uppföljningssamtal den 8 september 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola för förskoleklassen och årskurserna 1–9 och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom en månad från beslutsdagen, dvs. den 12 maj 2007 skall Styrelsen för Borås Kristna Skola redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten. Skolverket avser också att då besöka Borås Kristna Skola och följa upp effekterna av inspektionen och de åtgärder huvudmannen redovisar i sitt svar.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Eleverna i Borås Kristna Skola upplever skolmiljön som trygg och de visar varandra respekt. Skolverket bedömer vidare att barnen i förskoleklassen får möjligheter till utveckling och lärande och en grund för fortsatt skolgång.

Resultaten på de nationella proven i årskurserna 5 och 9 och de av skolan satta betygen indikerar att skolan även ger eleverna i grundskoledelen kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar de som den offentliga grundskolan skall ge.

Skolans konfessionella inriktning kommer till uttryck på ett sådant sätt att verksamheten inte svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Skolan har gjort konkretiseringar av de nationella kursplanerna som innebär att centrala delar av vissa ämnen har utelämnats och textavsnitt som inte är förenliga med de nationella kursplanerna har tillförts. Skolans konfessionella inriktning har också medfört att betygssättningen inte sker i enlighet med bestämmelserna. Bibelcitats förekommer i betygsdokumentet och de innehåller även skriftliga omdömen i ordning och uppförande.

Skolans kunskapssyn och elevernas möjligheter att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot är områden som skolan behöver utveckla. Skolverket bedömer att skolan kan komma längre med att utveckla de grundläggande demokratiska värderingar som är skolans värdegrund och uppdrag enligt skollagen.

Skolan måste utveckla den skriftliga dokumentationen i skolan så att den följer bestämmelserna. Förutom att förändra skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna måste skolan upprätta en likabehandlingsplan, ta fram en kvalitetsredovisning och åtgärdsprogram, som uppfyller författningarnas krav, samt utarbeta individuella utvecklingsplaner för samtliga elever.

Det finns även andra brister i förhållande till bestämmelserna och sammantaget uppfyller inte Borås Kristna Skola, skollagens krav för godkännande och rätt till bidrag.

Skolverket bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan saknar en likabehandlingsplan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna svarar inte mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan måste upprätta åtgärdsprogram för elever i behov av särskilda stödåtgärder (1a kap. 5 a § friskoleförordningen).

- Skolan har inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Betygsättningen måste följa de nationella bestämmelserna och skriftliga omdömen i ordning och uppförande och bibelcitater får inte förekomma på betygsdokumenten (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 18 § grundskoleförordningen och Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 1997:29)).
- Skolan måste årligen upprätta en kvalitetsredovisning (förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. 1–5 §§).
- Skolan är inte öppen för alla eftersom skolans principer för intagning och urval av elever ger förtur till barn vars föräldrar är personal i skolan (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan måste anordna svenska som andraspråk för de elever i skolan som behöver det (9 kap. 2 § skollagen).

Skolverket bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen än svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot.
- Skolan bör utveckla arbetssätt och arbetsformer som möjliggör för eleverna att successivt få inflytande och att ta ansvar över verksamheten i stort och över det egna lärandet.
- Skolan bör medvetandegöra eleverna om målen i läroplan och kursplaner.
- Skolan bör utveckla arbetssätt och arbetsformer, där läroplanens kunskapsformer synliggörs och som berikar elevernas utveckling och lärande för att minska den diskrepans som finns mellan den kunskapssyn som dominerar i Borås Kristna Skola och den kunskapssyn som har grund i de nationella styrdokumenterna.
- Skolans kvalitetsarbete bör utvecklas och utgå från den egna skolans aktuella utvecklingsbehov.
- Skolan bör utveckla rutiner för att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning och betygskatalogen bör utvecklas i enlighet med bestämmelserna.
- Rektorn bör tydligare leda den pedagogiska utvecklingen av verksamheten.
- Skolan bör arbeta för att rekrytera lärare med pedagogisk högskoleutbildning och kompetensutveckla personal som saknar pedagogisk högskoleutbildning.

Skolverket

Beslut

2007-04-12

4 (4)

Dnr 54-2006:885

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Marie Karlsson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Hans Larson samt undervisningsråden Tomas Erlandsson och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Borås kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i Borås Kristna Skola, fristående grundskola F-9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av utbildningsresultaten	5
Bedömning av verksamheten	7
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	14

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Borås Kristna Skola den 11– 12 maj och den 8 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets fjärde inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1992. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1998.

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som framkommit vid inspektionsbesöket. Även annan information om skolan som

finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts. Huvudmannen för Borås Kristna Skola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Borås kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet och kommunen meddelar att regelbundna insynsbesök görs ungefär vartannat år. Det senaste insynsbesöket inriktades speciellt på styrning och ledning på skolnivå, skolan som miljö för lärande samt stöd för elever.

Beskrivning av skolan

Borås Kristna Skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	30
Förskoleklass	14
Grundskola	143

Skolverket godkände Lustgården - Borås Kristna Centers Skola i Borås som en fristående grundskola för årskurserna 1–3 genom beslut (dnr 92:427) den 2 juni 1992, för årskurserna 4–6 genom beslut (dnr 93:616) den 9 augusti 1993 och för årskurserna 7–9 genom beslut (dnr 94:925) den 11 december 1995. Genom en underrättelse (dnr 99:2036) den 10 december 1999 konstaterades att skolan var godkänd för fristående förskoleklass i anslutning till den fristående grundskolan. Skolan har rätt till bidrag och får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet

Skolan har en konfessionell inriktning med kristen profil. Enligt ingivna ansökningar skall skolan följa läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Huvudman för skolan är stiftelsen Anden och Ordet med organisationsnummer 864501-5697.

Verksamheten vid Borås Kristna Skola startade läsåret 1992/93 och omfattar numera årskurserna F–9. Skolan har vid inspektionsbesöket 157 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Borås kommun, men skolan har även elever från Marks och Svenljunga kommuner.

Skolan är belägen i Sjöbo kommun, i Borås kommun, och finns inrymd i två byggnader med en trafikerad gata emellan. I den ena byggnaden finns årskurserna 4–9. I den andra byggnaden, som tidigare inrymt en skola, har Stiftelsen Anden och Ordet en församlingssal och där finns också rum och lokaler för verksamheterna; förskola, förskoleklass, fritidshem och årskurserna 1–3. Endast förskoleklassen och årskurserna 1–9 ingår i denna inspektion.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Borås Kristna Skola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Eleverna i Borås Kristna Skola upplever skolmiljön som trygg och de visar varandra respekt. Inspektörerna bedömer vidare att barnen i förskoleklassen får möjligheter till utveckling och lärande och en grund för fortsatt skolgång.

Resultaten på de nationella proven i årskurserna 5 och 9 och de av skolan satta betygen indikerar att skolan även ger eleverna i grundskoledelen kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar de som den offentliga grundskolan skall ge.

Skolans konfessionella inriktning kommer till uttryck på ett sådant sätt att verksamheten inte svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Skolan har gjort konkretiseringar av de nationella kursplanerna som innebär att centrala delar av vissa ämnen har utelämnats och textavsnitt som inte är förenliga med de nationella kursplanerna har tillförts. Skolans konfessionella inriktning har också medfört att betygssättningen inte sker i enlighet med bestämmelserna. Bibelcitats förekommer i betygsdokumentet och de innehåller även skriftliga omdömen i ordning och uppförande.

Skolans kunskapssyn och elevernas möjligheter att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot är områden som skolan behöver utveckla. Inspektörerna bedömer att skolan kan komma längre med att utveckla de grundläggande demokratiska värderingar som är skolans värdegrund och uppdrag enligt skollagen.

Skolan måste utveckla den skriftliga dokumentationen i skolan så att den följer bestämmelserna. Förutom att förändra skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna måste skolan upprätta en likabehandlingsplan, ta fram en kvalitetsredovisning och åtgärdsprogram, som uppfyller författningarnas krav, samt utarbeta individuella utvecklingsplaner för samtliga elever.

Det finns även andra brister i förhållande till bestämmelserna och sammantaget uppfyller inte Borås Kristna Skola, enligt inspektörernas bedömning, skollagens krav för godkännande och rätt till bidrag.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolan saknar en likabehandlingsplan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna svarar inte mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan upprättade åtgärdsprogram uppfyller inte kraven (1a kap. 5 a § friskoleförordningen).
- Skolan har inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

- Betygsättningen måste följa de nationella bestämmelserna och skriftliga omdömen i ordning och uppförande och bibelcitат får inte förekomma på betygsdokumenten (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 18 § grundskoleförordningen och Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 1997:29)).
- Skolan kvalitetsredovisning saknar en bedömning av i vilken utsträckning målen nås (förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. 1–5 §§).
- Skolan är inte öppen för alla eftersom skolans principer för intagning och urval av elever ger förtur till barn vars föräldrar är personal i skolan (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan anordnar inte svenska som andraspråk för de elever i skolan som behöver det (9 kap. 2 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen än svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot.
- Skolan bör utveckla arbetssätt och arbetsformer som möjliggör för eleverna att successivt få inflytande och att ta ansvar över verksamheten i stort och över det egna lärandet.
- Skolan bör medvetandegöra eleverna om målen i läroplan och kursplaner.
- Skolan bör utveckla arbetssätt och arbetsformer, där läroplanens kunskapsformer synliggörs och som berikar elevernas utveckling och lärande för att minska den diskrepans som finns mellan den kunskapssyn som dominerar i Borås Kristna Skola och den kunskapssyn som har grund i de nationella styrdokumenterna
- Skolans kvalitetsarbete bör utvecklas och utgå från den egna skolans aktuella utvecklingsbehov.
- Skolan bör utveckla rutiner för att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning och betygskatalogen bör utvecklas i enlighet med bestämmelserna.
- Rektorn bör tydligare leda den pedagogiska utvecklingen av verksamheten.
- Skolan bör arbeta för att rekrytera lärare med pedagogisk högskoleutbildning och kompetensutveckla personal som saknar pedagogisk högskoleutbildning.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

Inspektörerna har gjort besök i förskoleklassen och bedömer att barnen i förskoleklassen får förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Skolan följer upp elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik. Uppföljningen av elevernas kunskaper sker bland annat med hjälp av de nationella ämnesproven som genomförs både i årskurs 5 och 9. Däremot har skolan ingen systematiskt kunskapsuppföljning i övriga ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen än svenska, engelska och matematik.

Resultaten på de nationella ämnesproven 2005 visar att nästan samtliga av skolans elever i årskurserna 5 och 9 uppnår målen i svenska, engelska och matematik. Pojkar och flickor når likvärdiga resultat på ämnesproven.

Tabell 1. *Elevernas genomsnittliga meritvärde, andel elever med fullständigt slutbetyg samt andelen behöriga till nationellt program i gymnasieskolan år 2004 och 2005.*

Resultatmått för elever i årskurs 9	Borås Kristna Skola		Riket	
År	2004	2005	2004	2005
Meritvärde ¹	205,4	223,8	206,9	206,3
Andel med fullständigt slutbetyg i procent	69	94	76	76
Andel behöriga till nationellt program i procent	77	100	90	89

Källa: Skolverkets officiella statistik

Under åren 2002–2005 har antalet elever i årskurs 9, varierat mellan 10 och 16 elever. En högre andel elever når behörighet till nationellt program och har fullständigt slutbetyg vid jämförelse med riksgenomsnittet. Det är endast år 2004 som skolan har en lägre andel elever som inte når behörighet till nationellt program eller har fullständigt slutbetyg. Se tabell 1. För att vara behörig till nationellt program i gymnasieskolan måste eleven ha genomfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande och ha minst godkända betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik.

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts så att MVG ger 20, VG 15 och G 10 meritpoäng. Därefter räknas de 16 bästa meritpoängen samman till det så kallade meritvärdet. En elev med minst 16 betyg kan alltså få högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

Eleverna i Borås Kristna Skola har, enligt Skolverkets analysverktyg SALSA, år 2005 ett utbildningsresultat som är högre än det modellberäknade värdet när det gäller meritvärde. Modellberäkningen i SALSA tar hänsyn till olika bakgrundsfaktorer, bland annat föräldrarnas utbildning och andelen elever med utländsk bakgrund. Andelen elever med fullständigt slutbetyg ligger också högre än det modellberäknade värdet.

Med utgångspunkt av skolans resultatredovisning konstaterar inspektörerna att eleverna når bättre resultat än genomsnittet. Se avsnittet, Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen, beträffande huruvida skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Utveckling och lärande i förhållande till ämnesövergripande mål

Skolan har inte något systematiskt tillvägagångssätt att följa upp elevernas utveckling i förhållande till läroplanens mål att sträva mot. Inspektörernas intryck från intervjuer och observationer är att en övervägande del av eleverna har tillit till sina lärare och inte ifrågasätter undervisningens former eller innehåll som till största delen är styrd av lärarna. Kvaliteter, som anges i läroplanen, att skolans undervisning skall sträva mot att utveckla nyfikenhet, lust att lära, att utforska, och utveckla tillit till sin egen förmåga, m.m. blir därmed begränsade. Inspektörernas bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot.

Normer och värden

Samstämt från elev-, personal- och föräldrantervjuer uppfattas Borås Kristna Skola som en trygg miljö att vistas i. Vid inspektionsbesöken visar eleverna varandra respekt och de tolererar inte kränkningar.

Vid samtal med personal och elever samt genom iakttagelser under inspektionsbesöken framkommer att elevernas inflytande över verksamheten är begränsat till frågor som rör den yttre miljön. Eleverna i de högre årskurserna uttrycker även att de skulle vilja ha ett större inflytande i verksamheten i stort. Se vidare i avsnittet Arbetsmiljö och delaktighet. Rektorn uppger dock att eleverna har möjlighet att påverka verksamheten och menar att de hittills endast varit aktiva när det gäller den fysiska miljön. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla former som möjliggör för eleverna att successivt ha större inflytande och ta ansvar över verksamheten i stort. Vidare bedömer inspektörerna att eleverna upplever skolmiljön som trygg och att eleverna visar varandra respekt.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklassen får förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Enligt skolans resultatredovisning når de flesta eleverna behörighet till nationella program efter avslutad grundskola och eleverna når bättre resultat än riksgenomsnittet.

Skolan bör systematiskt följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen än svenska, engelska och matematik samt förbättra elevernas möjligheter att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot.

Vidare bedömer inspektörerna att eleverna upplever skolmiljön som trygg och att de visar varandra respekt.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan har trivselregler med tydligt angivna påföljder. Reglerna delas ut i samband med läsårstart och skrivs under av elev och föräldrar.

I Borås Kristna Skola genomförs klassråd och det finns ett elevråd i årskurserna F–3 och ett i årskurserna 4–9. Lärarna säger att ”det tidigare inte upplevts något behov av att ha elevråd eftersom det varit så få elever men nu har elevrådsarbetet fungerat bättre och bättre”. Elevråden sammanträder ungefär en gång per månad med representanter från varje klass. En lärare från respektive arbetslag stödjer och deltar i elevråden. Medlemmarna i elevrådet uttrycker att de vill vara med och påverka och ha större inflytande i verksamheten i stort. Som tidigare nämnts uppger eleverna att det hittills varit i frågor rörande den fysiska miljön där de till viss del blivit hörsammade. Det framkommer inte att skolan använder elevråden som ”remissorgan” när, för eleverna, viktiga frågor skall avgöras.

Som tidigare beskrivits har eleverna, i huvudsak, inflytande till frågor som rör den yttre miljön. Därmed är elevernas inflytande också över klassens arbete och de egna studierna begränsade. Dock finns det, enligt eleverna, lärare som låter eleverna vara med och diskutera vilket arbetssätt som skall användas. Lärarna bestämmer däremot innehållet.

Eleverna i alla årskurser uppger att de ofta har många och långa läxor särskilt när de jämför sig med kamrater i andra skolor. Elever såväl som lärare ger uttryck för att eleverna upplever stress, särskilt i de högre årskurserna. Eleverna i de högre årskurserna upplever också en frustration över att de läxor de har i skolans val, som skolan benämner kristendom, inte kommer med på betyget. Rektorn säger emellertid att eleverna inte har läxor i skolans val, kristendom, och att betyg inte sätts i detta ämne.

Eleverna uppger att de inte har inflytande över den planering skolan eller enskilda lärare gör vilket också bekräftas i stort sett av samtliga intervjuade. Eleverna är heller inte med och diskuterar frågor som är knutna till schema, antalet prov eller provschema. Enligt intervjuer med lärare och elever har eleverna i många ämnen en begränsad kännedom om nationella läroplans- och kursplanemål vilket försvårar deras möjlighet att delta i planering och utvärdering av lärandet. Däremot är de konkretiseringar skolan gjort för respektive ämne i

samtliga årskurser till viss del kända för dem. Inspektörerna bedömer att skolan bör medvetandegöra eleverna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna.

Läroplanen anger att läraren tillsammans med eleverna skall planera och utvärdera undervisningen. Lärarna uppger i intervjuer att planeringstillfällena och reflektion och utvärdering tillsammans med eleverna generellt är få. Lärarna i några klasser uppger dock att de gör planeringar tillsammans med eleverna i deras "loggböcker" samt att eleverna också gör utvärderingar av sitt eget lärande.

Inspektörerna bedömer att eleverna ges möjligheter att arbeta i representativa demokratiska former. Dock bör skolan utveckla arbetssätt och arbetsformer som möjliggör att eleverna successivt tränas i att ha inflytande över det egna lärandet för att främja utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplaner.

Eleverna uppger vid inspektionsbesöket att de känner sig trygga i Borås Kristna Skola. Eleverna talar om att det är positivt med småskaligheten genom att alla känner alla. De yngre eleverna har regelbundet "kompissamtal" där eventuella konflikter tas upp och behandlas. De äldre eleverna har speciellt utvalda elever som hjälper till som extra ögon och öron, så kallade kamratstödjare. De träffas regelbundet tillsammans med en lärare som också arbetar med kuratorsuppgifter i skolan. Skolan har strategier i skolans "Handlingsplan mot mobbning och rasism" där det framgår hur skolan aktivt skall arbeta för att motverka mobbning och rasism och vilka åtgärder som skall vidtas. Mobbning och kränkningar förekommer men både lärare och elever säger i intervjuer att det är ovanligt och de känner sig förvissade om att åtgärder sätts in när mobbning eller kränkningar uppmärksammas.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid inspektionsbesöket visar Borås Kristna Skola ett handlingsprogram mot kränkande behandling. Programmet uppfyller inte de krav som lagen ställer på en likabehandlingsplan. För att likabehandlingsplanen skall vara aktuell i det dagliga arbetet skall den ange vilka åtgärder som planeras under kommande året utifrån skolans behov och utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Skolan måste upprätta en likabehandlingsplan enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Skolans mål finns beskrivna i en Skolplan för Borås Kristna Skola. Den beskriver skolans konfessionella inriktning och att skolan skall bedriva undervisningen i enlighet med läroplanerna för förskola och grundskola samt skolans egna mål i fem punkter som är:

- Eleverna skall få en stadig grund i livet.
- Eleverna skall förbli unika och växa i harmoni.
- Eleverna skall aktivt träna sin karaktär.
- Eleverna skall nå så högt som möjligt i kunskapsutveckling.
- Eleverna skall lära sig respekt och ansvar.

Under de fem områdena finns beskrivet i punktform vad skolan skall göra. Exempelvis skall skolan ”ge eleverna den kristna grund som vårt land och dess utbildningssystem har vilat på, ge eleverna en förståelse för bibelns betydelse för västerländsk kultur och samhällsliv, ge eleverna en möjlighet att fördjupa sig i bibelns budskap och genom personalens goda föredöme överföra en genuint kristen livsstil”.

Skolans kristna inriktning kommer bland annat till uttryck under skolans val, kristendom, och genom att alla klasser har morgonsamling 15–20 minuter varje morgon. Eleverna läser också bordsbön i samband med måltiderna.

Skolan har inte redovisat någon särskild kursplan för skolans val, kristendom utöver vad som ingår i ämnet religionskunskap. Inspektörerna har tagit del av skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna. Det finns många exempel i konkretiseringarna om att skolan skall sträva efter att lägga ett konfessionellt perspektiv på undervisningen. Här följer några exempel:

- I engelska för årskurserna 6–9 står att undervisningen skall betona att ett språk är ett verktyg för att nå ut med evangeliet.
- I ämnet geografi i årskurs 7 handlar kursen om jordklotet i stort. ”Sedan går vi vidare och fokuserar på jordklotet och lär basfakta om jorden. I botten på denna undervisning finns tanken på Gud som skaparen. Han har skapat stjärnorna och planeterna samt vår egen jord. Hans vishet är synlig i skapelsen. När vi tittar på den, ser vi hur stor Gud är (Rom. 1: 20)”. Temat i årskurs 8 ”är länder med fokusering på Europa. Vi anknyter till ett bibelord i Apg. 17:26, där det står att Gud har utstakat de gränser inom vilka olika folk skall bo. Vi vill ge en förståelse av hur Gud ser på nationer, att Gud älskar varje nation och är en beskyddare av nationer”. Vidare att, ”Gud har inget emot att vi tittar på skapelsen på ett vetenskapligt sätt, utan vi kan göra detta med stor upptäckarglädje och iver. Det ger oss bara en ännu större insikt i Guds storhet”.
- I samhällskunskap står att ”eleven skall känna till att samhällets lagar har sitt ursprung i Tio Guds bud” och för årskurs 9 står som ett av målen för eleverna att ”få kännedom om biblisk ekonomi och dess principer”.
- I biologi, ”skall eleven få en förståelse för evolutionsteorin och de faktorer som driver utvecklingsprocessen”. ”Eleven skall beredas möjlighet att göra en jämförelse mellan skapelse kontra evolution och eleven skall kunna re-

dogöra för huvudtanken i skapelseteorin och identifiera likheter och olikheter med evolutionsteorin.”

I de nationella målen för biologi står att skolan i sin undervisning skall sträva efter att eleven utvecklar kunskap om livets villkor och utveckling och kan se sig själv och andra livsformer i ett evolutionsperspektiv.

Undervisningen i skolan skall bygga på vetenskaplig grund, vilket kräver utbildade lärare med goda ämneskunskaper. Kraven på vetenskaplig grund, saklighet och allsidighet innebär att vetenskapens kunskapsläge, anpassat till elevernas ålder, skall vara utgångspunkten. Skolan skall också lära eleverna att förstå spelet mellan empiriska iakttagelser och teoretiska modeller och ge dem redskap att kritiskt granska information och att sakligt granska den. För såväl fysikämnets som kemiämnets syfte att i utbildningen beskriva och förklara naturen ur ett naturvetenskapligt perspektiv respektive ur ett kemiskt perspektiv, saknas i de mål Borås Kristna Skola beskriver.

Skolans undervisning är en helhet. Undervisningen i ett ämne får inte ifrågasätta eller misskreditera ämnesinnehållet i ett annat. En konfessionell skola måste vara särskilt omsorgsfull i sin undervisning i ämnet religionskunskap. Utrymmet för den konfessionella inriktningen som skollagen tillåter medger inte att undervisningens vetenskapliga grund, saklighet och allsidighet överges. Skolans verksamhet måste bedrivas så att den svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Inspektörerna bedömer att delar av skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna inte svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Skolans personal är organiserad i arbetslag, F–3, 4–6, 7–9, och eleverna i åldershomogena klasser utom eleverna i årskurserna 4–5 som bildar en klass. I princip finns i skolan en stadiindelning som tidigare läroplaner föreskrev. Detta innebär att upp till och med årskurs 6 undervisas eleverna enligt ett klasslärarsystem för att sedan möta ett ämneslärarsystem. Inspektörerna konstaterar att samverkan mellan arbetslagen är liten. Lärarna uppger också att samarbetet och samverkan försvåras av att arbetslagen håller till i åtskilda byggnader.

Rektorn talar om att skolans konkretiserade bearbetningar av de nationella kursplanerna är utarbetade av personalen. Lärarna säger att de inte varit med och tagit fram dem i arbetslag utan det är enskilda lärare som gör bearbetningarna. Samtliga ämnen är indelade i avsnitt med mål och metoder för att nå dessa mål kopplade till respektive årskurs. En stor del av de intervjuade lärarna, eleverna och föräldrarna uppfattar att eleverna skall göra och kunna alla de moment som beskrivs per årskurs. Dessa konkretiseringar har detaljerade anvisningar om innehåll och stoff, exempelvis att ”eleverna i årskurs 4 skall ha grundläggande färdigheter i att räkna decimaltal och naturliga tal från 0,01 – 100 000 i huvudet, skriftligt och med miniräknare som kontroll vid rättning”.

Inspektörerna bedömer att det finns en risk att skolans konkretiseringar inte ger tillräckligt utrymme för den undervisande läraren och dennes elever att bestämma innehåll och form i undervisningen, bland annat när det gäller möjligheter att utgå från kursplanernas mål att sträva mot.

Inspektörerna noterar att det bland personalen finns olika syn på hur mål kan uppnås. I intervjuer och vid klassrumsbesök framkommer att majoriteten av

lärarna anser kunskap som något som erövrar genom att vissa moment utförs och de betonar faktakunskaper i sin undervisning. Dock finns, enligt eleverna, ett fåtal lärare som låter eleverna pröva olika arbetsformer och arbetssätt. Eleverna säger i intervjuerna att de upplever undervisningen som lärarstyrd och rutinmässig. Ofta förekommer läxförhör och prov, där de uppfattar att det främst gäller att ha så många rätt eller poäng som möjligt. Eleverna uppger också att de får betyg efter antal poäng och om ”de inte når målen för årskursen får de gå om den”.

Enligt rektorn sätts betyg efter muntliga och skriftliga utvärderingar och bedömningar i den dagliga verksamheten och i de fall där eleverna visar att de inte kommer att nå de nationella målen för årskurs 5, erbjuder skolan stödinsatser eller möjlighet att gå ett extra år.

Enligt läroplanen är kunskap inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och skapa lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet. Inspektörerna bedömer att det finns en diskrepans mellan den kunskapssyn som dominerar i Borås Kristna Skola och kunskapssynen i de nationella styrdokumenterna. Skolan bör därför utveckla arbetssätt och arbetsformer, där läroplanens kunskapsformer synliggörs, och som berikar elevernas utveckling och lärande.

Individanpassning och stöd

Den verksamhet som inspektörerna möter under besöken är präglad av lugn och ro. Lärarna gör dags- eller veckoplaneringar för eleverna. De arbetar flitigt med att fullfölja denna planering. En metod i skolans undervisning, som får stort utrymme, är att läraren berättar och eleverna antecknar. Det förekommer att läroböcker och arbetsböcker varierar efter enskilda elevers kunskapsutveckling, men detta är ovanligt.

Inspektörerna gör, utifrån intervjuer med personal, elever och föräldrar, bedömningen att skolan har fungerande rutiner för att upptäcka och sätta in åtgärder för elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. För dessa elever skriver skolan ”åtgärdsplaner”.

De åtgärdsplaner inspektörerna tagit del av uppfyller inte de krav på åtgärdsprogram som framgår av grundskoleförordningen då de bland annat ger intryck av att eleven och vårdnadshavaren är ansvariga för åtgärder som planerats. Avsikten med åtgärdsprogram är att stödja en medveten planering och utvärdering av de stödåtgärder som ges, både lång- och kortsiktigt. Åtgärdsprogram som upprättas bör illustrera insatser på såväl individ-, grupp- som skolnivå. Åtgärdsprogrammen bör utgå ifrån de stödåtgärder som skolan skall vidta. Inspektörerna bedömer att skolan måste förbättra åtgärdsprogrammen så att skolans ansvar tydliggörs samt benämna sina åtgärdsplaner för åtgärdsprogram.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Under lektionsbesöken observerar inspektörerna att eleverna får återkoppling av lärarna på olika sätt, till exempel muntligt till hela klassen eller skriftligt i respektive elevs arbetsbok.

Skolan inbjuder regelbundet elever och vårdnadshavarna till utvecklingssamtal där läraren talar om hur eleven ligger till i de olika ämnena. Förskoleklassen och årskurserna 1–3 prövar ett dokument för individuella utvecklingsplaner som skall utvärderas och ligga till grund för ett i skolan gemensamt dokument. Vid inspektionstillfället har skolan inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev. Planen skall vara ett framtidsytande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Skolan måste ha individuella utvecklingsplaner för alla elever.

Skolan har inte någon systematisk kvalitetssäkring av bedömning och betygssättning. Betygssättningen görs av lärare som huvudsakligen är ensamma i skolan i sitt ämne. Lärarna efterlyser mer samverkan lärarna emellan, men också med lärare från andra skolor om grunderna för en likvärdig betygssättning och bedömning. De upplever att det är positivt att skolan deltar i den för Borås kommun gemensamma kompetensutvecklingen, Kunskap och bedömning.

Eftersom kunskapsuppföljningen varierar från ämne till ämne kan svårigheter uppstå vid t.ex. lärarbyte. Lärarbyten är något som eleverna i årskurserna 8–9 uttrycker oro över, inte minst genom att nytillekomna lärare tenderar att inte sätta höga betyg första terminen. Kommer det därpå ytterligare en ny lärare har den läraren ett lågt satt betyg som utgångsläge vid sin bedömning.

Några av lärarna berättar att de visar och förtydligar betygsriterierna för eleverna. En del av de betygsriterier som inspektörerna tar del av har andra utgångspunkter än de nationella kriterierna i kursplanerna. Till exempel skall eleverna i ämnet idrott och hälsa vara ombytta till lektionerna och i svenska skall eleverna ”delta muntligt och göra sina uppgifter”, för att nå godkändnivå. Inspektörerna vill påpeka att det enligt läroplanen och grundskoleförordningen är elevernas kunskaper som skall betygsättas och inte deras beteende.

I betygs katalogen som delgivits inspektörerna, finns ett flertal ändringar av betygen och det framgår inte på vilka grunder justeringarna är gjorda. I en del fall går det inte heller att utläsa vem som har satt betygen eller vid vilken tidpunkt. Inspektörerna bedömer att betygs katalogen bör utvecklas i enlighet med grundskoleförordningens bestämmelser.

Slutbetygen innehåller omdömen i ordning och uppförande. Längst ner på blanketten finns ett bibelcitats ”Att frukta HERREN är början till vishet, ett gott förstånd får alla som handlar därefter”.

Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla rutiner för att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning och följa de nationella bestämmelserna. Skriftliga omdömen i ordning och uppförande eller bibelcitats får inte heller förekomma på betygsdokumentet.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. I kvalitetsredovisningarna skall verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Arbetet med en kvalitetsredovisning skall främja skolans

kvalitetsarbete men också ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Borås Kristna Skola har upprättat en kvalitetsredovisning för läsåret 2004/05 delvis i samma mall och med samma målområden som Borås kommun har för grundskolorna i kommunen. Av intervjuerna med personalen framgår att arbetslagen har utvärderat sin verksamhet, och elever och föräldrar har besvarat en enkät (Attitydundersökning 2004). Detta arbete är dock marginellt dokumenterat i kvalitetsredovisningen. Kvalitetsredovisningen saknar bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och de redogörelser för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse är summariska. Det framkommer inte heller hur skolan skall arbeta för att nå måluppfyllelse inom skolans fem egna uppsatta mål i skolplanen. Vid intervjuer framkommer att personalen inte upplever kvalitetsredovisningen som ett levande dokument för utvecklingsarbetet i skolan.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör utvecklas och utgå från den egna skolans aktuella utvecklingsbehov. Vidare måste årligen en kvalitetsredovisning upprättas enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Ledning och intern kommunikation

Ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och skolans ledning är tydlig och det finns en kontinuerlig dialog om skolans verksamhet.

Skolans rektor är utbildad mellanstadie lärare och började arbeta som lärare i Borås Kristna Skola 1997. Han har vid inspektionsbesöket tjänstgjort som rektor i ungefär fyra år. Han har inte genomgått den statliga rektorsutbildningen eller någon annan ledarutbildning i Sverige. Däremot uppger rektorn att han har en rektorsutbildning från Oral Roberts University, ett kristet universitet i USA.

Skolans ledningsgrupp består förutom av rektorn, av en skoladministratör, tillika personalhandläggare och en ekonom. Ibland ingår även en av förskollärarna, vars ansvarsområde är förskola, fritidshemmet och i viss mån förskoleklassen. Rektor leder personalmöten och besöker arbetslagsträffar i mån av tid. Rektor deltar i skolans elevvårdsteam och teamet har möten varje vecka.

Lärare, föräldrar och elever uppger att rektorn har en bra överblick av skolans verksamhet i stort. Rektor undervisar i skolans val, kristendom, i årskurserna 4–9. För övrigt är det sällsynt att rektorn besöker lektioner eller är med i verksamheterna. Rektor betonar att lärarna har stor frihet att lägga upp den egna undervisningen. I intervjuer med lärarna framkommer att skolans pedagogiska utveckling främst sker genom att enskilda lärare eller lärargrupper tar initiativ till förbättringsarbete och organisering av lärandet medan rektorn i begränsad omfattning deltar i skolans pedagogiska utveckling.

Inspektörerna bedömer att skolans styrning och ledning i huvudsak fungerar på ett tillfredsställande sätt. Rektor bör dock på ett tydligare sätt leda den pedagogiska utvecklingen av verksamheten.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer skolan bör utveckla arbetsformer som ger eleverna större kännedom om målen för respektive ämne och som också ger eleverna

möjlighet att successivt få ett allt större inflytande över verksamheten i stort liksom över det egna lärandet.

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte en likabehandlingsplan enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, därför måste en likabehandlingsplan upprättas.

Inspektörerna bedömer att delar av skolans konkretiseringar av kunskapsmålen inte svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det officiella skolväsendet. Dessa konkretiseringar ger heller inte tillräckligt utrymme för den undervisande läraren och dennes elever att bestämma innehåll och form i undervisningen. Inspektörerna bedömer också att det finns en diskrepans mellan den kunskapssyn som dominerar i Borås Kristna Skola och den kunskapssyn som har grund i de nationella styrdokumentet.

Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla åtgärdsprogrammen så att skolans ansvar för de åtgärder som vidtas tydliggörs samt upprätta individuella utvecklingsplaner för alla elever.

Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla rutiner för att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning. Vidare skall betygsättningen följa de nationella bestämmelserna och betygskatalogen bör utvecklas i enlighet med grundskoleförordningens bestämmelser. Skriftliga omdömen i ordning och uppförande eller bibelcitat får inte förekomma på betygsdokumentet.

Inspektörerna bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet bör förbättras och att skolan måste upprätta en kvalitetsredovisning enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Inspektörerna bedömer att rektorn på ett tydligare sätt bör leda den pedagogiska utvecklingen av verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri.

Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Skolans timplan motsvarar i huvudsak den timplan som gäller för grundskolan. Skolans val är kristendom och skolan har morgonsamling cirka 15 minuter varje dag.

Borås Kristna Skola informerar om skolans målsättning och inriktning på skolans webbplats och i broschyrer. Huvudmannen och rektorn uppger att skolan är öppen för alla. I det dokument som beskriver skolans principer för intagning och urval av elever, framgår att förtur ges till barn vars vårdnadshavare är personal i skolan eller syskon till barn som redan finns i verksamheten. I övrigt

gäller det datum då ansökningshandlingar inkommit. Inspektörerna bedömer att skolans förturer till barn vars vårdnadshavare arbetar inom skolan inte är förenliga med att skolan skall vara öppen för alla.

I skolan har ungefär 35 procent av eleverna annat modersmål än svenska. Skolan erbjuder modersmålsundervisning och innevarande läsår ges arabiska, persiska och engelska. Däremot är det ingen elev som bedömts behöva studiehandledning på modersmålet.

Det finns 28 elever som, enligt rektorn, läser svenska som andraspråk. Eleverna finns i respektive klasser och lärarna uppger att undervisningen inte följer ämnets kursplan utan undervisningen följer kursplanen i ämnet svenska. För att dessa elever skall få kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan förmedlar måste undervisning i svenska som andraspråk ges som eget ämne.

Skolan erbjuder spanska, tyska och franska som språkval.

Under elevens val är eleverna organiserade i åldersblandade grupper en eftermiddag per vecka och eleverna har ett brett urval att välja från. Sista delen av vårterminen har skolan valt att ha heldagar med utomhusaktiviteter som elevens val.

Utbildningen är i huvudsak avgiftsfri men i samband med resor vid enstaka tillfällen kan en obetydlig kostnad tas ut.

Personal

I grundskolan arbetar 16 personer med undervisning motsvarande ca 11 heltidstjänster enligt uppgift från rektorn och skolans verksamhetsplan. Styrelseordföranden uppger att; ”drygt hälften har sådan utbildning som ger så kallad lärarbehörighet”.

Tabell 2. Lärare per 100 elever i Borås Kristna Skola i jämförelse med Borås kommun och samtliga huvudmän år 2005

	Borås Kristna Skola	Fristående skolor på grundskolenivå i riket	Fristående skolor med konfessionell inriktning i riket	Borås kommunala grundskolor	Samtliga huvudmän i riket
Lärare, heltidstjänster per 100 elever	7,0	7,5	9,0	7,8	8,1
Lärare heltidstjänster, procentandel med pedagogisk högskoleutbildning	50	65	63	85	84

Källa: Skolverkets officiella statistik

Av tabellen framgår att vid jämförelse med andra fristående skolor, kommunala skolor och samtliga skolor i riket är andelen lärare per 100 elever lägre i Borås Kristna Skola. Detta förhållande gäller även andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning.

Det är i huvudsak i de högre årskurserna som personalen saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Inspektörerna har tagit del av skolans ”tjänstgöringslista för pedagoger 05/06” och kan konstatera att lärarna i exempelvis matematik, biologi, fysik, kemi, teknik, geografi, historia, religions- och samhällskunskap, musik, slöjdämnen liksom svenska för årskurserna 7–9 saknar pedagogisk högskoleutbildning. Rektorn uppger att skolan söker utbildade lärare genom annonser i olika kristna tidningar samt i Borås Tidning. De lärare som saknar pedagogisk högskoleutbildning har i regel varit anställda länge och har inte sällan anknytning till församlingen, Anden och Ordet, eller till andra kristna församlingar. Huvudmannen uppger att skolan inte ställer krav på att lärarna skall vara kristna, däremot skall de omfatta skolans värdegrund. Den anmärkningsvärt låga andelen av lärare som har pedagogisk utbildning borde enligt inspektörerna ha föranlett skolan att mer aktivt söka efter pedagogiskt högskoleutbildad personal.

Huvudmannen och rektorn, såväl som elever och föräldrar uppger dock att de är mycket nöjda med det engagemang och den empati lärarna visar. Intervjuade föräldrar anser att lärarengagemanget uppväger huruvida lärarna har pedagogisk högskoleutbildning eller ej.

Rektorn och huvudmannen uppger att de strategier skolan har för att rekrytera personal med utbildning för den undervisning de skall bedriva är förutom att annonsera i en dagstidning och i rikstäckande kristna tidningar, ”mun till mun” metoden. Ledningen uppger att den erbjuder viss utbildning till personal som saknar pedagogisk högskoleutbildning men att det även blir kostnader för den enskilde. Inspektörerna bedömer att skolan måste intensifiera rekryteringen av pedagogiskt högskoleutbildad personal så att undervisningen i högre grad bedrivs av lärare med utbildning för den undervisning de skall bedriva.

Skolans elevvårdsteam består av rektorn, en sjuksköterska som är anställd med 20 procent av heltid, en lärare som saknar såväl pedagogisk högskoleutbildning som kuratorsutbildning och som arbetar med kuratorsuppgifter i skolan samt skolans administratör. Skolsköterskan har möjlighet att konsultera läkare vid behov. Till teamet knyts tidvis en specialpedagog, som har en heltidstjänst i en närliggande kommunal skola. Specialpedagogens uppgift i Borås Kristna Skola är att vara rådgivande för lärare och att handleda elevassistenter. Skolan avser att utöka specialpedagogtjänsten inför kommande läsår.

Administratören ger också information om gymnasieskolan och har studie- och yrkesvägledning för eleverna i årskurs 9.

Rektorn uppger att lärarna får kompetensutveckling utifrån skolans behov. Läsåret 2006/07 kommer en del av skolans personal att delta i några av de kompetensutvecklingsdagar Borås kommun erbjuder och all personal kommer att delta i Livets Ords internationella skolkurs med inriktning på utbildningsfilosofi samt hjärnforskningens betydelse i pedagogiken. Inspektörerna vill betona att skolan bör ge möjlighet till kompetensutveckling för personalen, i synnerhet för den personal som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, för att därigenom kunna höja deras kompetens.

Materiella resurser

Skolan har en datorsal med nyinköpt datorutrustning som eleverna under besöken använder flitigt. I skolbyggnaderna saknas lokaler för undervisning i trä-

och metallslöjd, idrott och hälsa samt laborationsundervisning i naturorienterande ämnen. Skolan hyr dessa lokaler i intilliggande kommunala skolor.

Det finns ett skolbibliotek med sparsam tillgång på bredvidläsningslitteratur. Rektorn och eleverna uppger dock att eleverna besöker kommunbiblioteket ungefär en gång per månad.

Det finns hiss i skolan och skolan kan anpassas till elever med rörelsehinder.

Lokalerna i skolan är ljusa och ändamålsenliga. Som tidigare nämnts i denna rapport upplever lärarna att deras förutsättningar för planering och samarbete på ett ändamålsenligt och effektivt sätt försvåras bland annat genom att skolan finns i skilda byggnader. Skolan erbjuder också olika förutsättningar i utomhusmiljön för eleverna beroende på i vilket av skolhusen de undervisas. Skolan har som utvecklingsområde att förbättra utomhusmiljön och skolgårdarna.

Inspektörernas bedömning är att eleverna har tillgång till böcker och pedagogiskt material som behövs för en tidsenlig utbildning. Inspektörerna förutsätter att skolan utvecklar strategier för att öka personalens möjligheter till att planera och samarbeta på ett effektivt sätt.

Stabilitet

Huvudmannen har redovisat en verksamhetsberättelse avseende perioden från den 1 juli 2004 till och med den 30 juni 2005. Den visar ett positivt resultat före avskrivning. Resultatbudget och resultatrapport är inte särredovisad för skolan utan omfattar stiftelsen Anden och Ordets hela verksamhet. Av dokumentationen framgår att skolverksamheten i huvudsak finansieras av bidrag från elevernas hemkommuner. Skolan räknar med att elevunderlaget är stabilt och på sikt även ökar något. Inspektörerna bedömer att verksamheten är stabil.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan inte kan anses vara öppen för alla eftersom skolans principer för intagning och urval av elever ger förtur till barn vars föräldrar är personal i skolan. Vidare måste undervisning i svenska som andraspråk ges som eget ämne.

En stor del av skolans personal saknar pedagogisk högskoleutbildning och skolan bör intensifiera rekryteringen av pedagogiskt högskoleutbildad personal och kompetensutveckla personal som saknar pedagogisk högskoleutbildning. Inspektörernas bedömning är att eleverna har tillgång till böcker och pedagogiskt material som behövs för en tidsenlig utbildning och att verksamheten är stabil.

Datum	Ort
2007-04-12	Göteborg

Marie Karlsson
Sven-Olof Lundin